

Podróż do źródeł motywacji. Ciekawy projekt edukacyjny krakowskiego liceum

2022-06-29

„Podróż do źródeł motywacji” to tytuł projektu realizowanego w XIII LO w Krakowie w latach 2019-2022. Zakorzenił się on w świadomości całej społeczności szkolnej ze względu na ciekawe ujęcie tak istotnego zagadnienia, jakim jest motywowanie uczniów do nauki. Publikujemy artykuł Marii Madej, nauczycielki z XIII LO podsumowujący inicjatywę.

Zamysł

Celem projektu było rozpoznanie zarówno tych czynników, które wyzwalają gotowość do działania jak i tych, z których wynika brak motywacji. Tego typu analiza pozwoliła na opracowanie metod aktywizujących uczniów i przybliżających im to, co często może wydawać się niedostępne.

Projekt wpisał się w codzienne życie szkoły również ze względu na fakt, iż brała w nim udział bardzo liczna grupa nauczycieli (tj. ponad połowa nauczycieli z grona pedagogicznego XIII LO). Mnogość ciekawych doświadczeń, spostrzeżeń, które były na bieżąco systematyzowane, nazywane i omawiane, umożliwiła każdemu uczestnikowi projektu stworzenie własnej, indywidualnej koncepcji pracy z uczniem, a suma tych działań wpłynęła bardzo ożywczo i inspirująco na wiele aspektów życia szkoły.

Swoistą kombinację wszystkich wrażeń wynikających z bezpośredniego lub pośredniego uczestnictwa w projekcie obrazuje bardzo dobrze sentencja filozofa: „Odmienne złożone słowa tworzą inną myśl, odmienne złożone myśli osiągają inny efekt.” [Blaise Pascal: Myśli, tłum. Tadeusz Żeleński]. Mimo indywidualnych doświadczeń każdego nauczyciela, widoczna jest wewnętrzna spójność wszystkich elementów projektu.

Wszyscy są zgodni co to tego, że interdyscyplinarność nauczania to jeden z głównych mechanizmów, który pozytywnie wpływa na motywację do nauki. Każe on łączyć poszczególne dziedziny wiedzy, ukazuje relacje, a przez to pozwala dostrzec sens i wartość uczenia się. Ważna jest również relacja nauczyciela i ucznia, którzy wzajemnie siebie potrzebują. Bardzo wiele zależy od ich współpracy. Przypomina to słowa jednego z myślicieli z VI w.: „... promień istnieje tylko dzięki punktowi środkowemu, a odcisk dzięki pieczęci...”

Od symbolu do znaczenia

Aby opisać projekt: „Podróż do źródeł motywacji” oraz uzmysłowić różnorodne procesy zachodzące podczas uczenia się i nauczania, posługiwano się wieloma metaforami, które – zgodnie ze swoją funkcją – sięgają po to, co oczywiste i namacalne, by wyjaśnić to, co złożone i nie zawsze łatwe do wytłumaczenia.

Przewijały się więc między innymi *cień, podróż, źródło, droga, dmuchawiec*. Jednym z działań, które realizowano podczas każdego spotkania ze szkołami partnerskimi, było job shadowing. Nauczycielka z Hiszpanii – Ana Ferreras Valladares, podsumowując wizytę hiszpańskich nauczycieli w XIII LO w

Krakowie, wyjaśniła w obrazowy sposób istotę job shadowing: "Staliśmy się cieniami nauczycieli; towarzyszyliśmy im, kiedy prowadzili lekcje, uczestniczyliśmy w spotkaniach z dyrektcją, prowadziliśmy wiele nieformalnych rozmów, również z uczniami." Takie rozumienie tego działania towarzyszyło nauczycielom z XIII LO podczas spotkań w europejskich szkołach – w Hiszpanii, w Rumunii, we Włoszech, w Grecji.

Atrybutem nauczycieli wyjeżdżających do szkół partnerskich, by realizować działania job shadowing i teaching assignment był Dziennik uczestnika projektu. W wersji angielskiej tytuł projektu brzmi: *Journey to the sources of motivation*. Słowo *journey*, podróż, nawiązuje do francuskiego *journal* – dziennik – . W Dzienniku uczestnika projektu nauczyciele zapisywali swoje spostrzeżenia. To ciekawe połączenie podróży i dziennika ukazuje spójność założeń projektu oraz przywołuje łacińskie powiedzenie: *Dies diem docet* – dzień uczy dzień...

Koncepcja projektu koncentrowała się wokół < źródła >, które jest synonimem początku, punktu wyjścia oraz przyczyny, ale tutaj oznaczała również cel i jednocześnie wskazywała na pokłady inspiracji, z których można czerpać. Głównym założeniem projektu była próba takiego spojrzenia na motywację, które uświadomi jej sens, pozwoli napełnić treścią słowo , będące często jedynie bezrefleksyjnie powtarzanym hasłem. Poszukiwano „źródła motywacji”, by zbudować na tej podstawie ciekawe mechanizmy wspierające proces edukacji.

Wizytując europejskie szkoły, nauczyciele XIII LO z Krakowa obserwowali i prowadzili lekcje, poznawali sposób zarządzania daną szkołą, rozpoznawali kontekst kulturowy wpływający na sposób myślenia i działania, wymieniali poglądy i każdorazowo formułowali wnioski, które wdrażają do swojej pracy.

Program kulturowy, który pozwolił na lepsze zrozumienie systemu i sposobów nauczania w szkołach partnerskich, był bardzo różnorodny. Poszerzał horyzonty myślenia, pogłębiał wiedzę, wywołał wiele wrażeń estetycznych. Zwiedzano zabytki reprezentujące różne epoki w dziejach kultury europejskiej, poznawano sploty zdarzeń, które kształtowały historię krajów, gdzie znajdują się szkoły partnerskie. Reprezentatywne były tutaj wspaniałe galerie sztuki odwiedzane przez uczestników projektu – Prado w Madrycie oraz Uffizi we Florencji, Narodowe Muzeum Archeologiczne w Atenach, miasta oraz miasteczka i miejsca, które stanowią ogromną wartość dla lokalnych społeczności.

Zawarta w tytule projektu podróż kojarzy się z drogą, którą każdy odbywa osobiście, zdobywając doświadczenia, poszerzając własne horyzonty myślenia. Ta droga to również wspólne dążenie do celu - do rozpoznania jednego z najważniejszych elementów edukacji – wartości uczenia się i nauczania. Niezbędna tutaj jest motywacja zarówno ucznia jak i nauczyciela.

Ta została przedstawiona na plakatach, które - po złączeniu - ukazują kolejne etapy projektu wyznaczone jego rytmem. Grafiki zawierają również wypowiedzi nauczycieli przyłączających się sukcesywnie do tytułowej „podróży”. Komentarze uczestników potwierdzają słuszność obranego kierunku. Tę drogę można zrozumieć na wiele sposobów. Poza metaforycznym znaczeniem, oznacza ona odległości, które uczestnicy pokonywali dosłownie, wyjeżdżając do szkół partnerskich lub językowych.

W ramach projektu: „Podróż do źródeł motywacji” nauczyciele XIII LO z Krakowa brali udział w kursach języka angielskiego na Cyprze, zorganizowanych we współpracy ze szkołą językową Glossa, a

prowadzonych przez cypryjską szkołę języka angielskiego English in Cyprus. Kursy odbywały się podczas wakacji w 2020 oraz 2021 roku w formie dwutygodniowych turnusów. Dwie nauczycielki języka angielskiego natomiast w 2021 roku uczestniczyły w Irlandii w kursie metodycznym: „In-Service Course for Non-Native Teachers of English” zorganizowanym przez irlandzką szkołę językową Linguaviva.

Czytelny obrazem współdziałania osób skupionych wokół idei projektu może być . Wyobraża on sumę doświadczeń, rozwijanych umiejętności oraz wiedzę. Upowszechnianie idei i rezultatów projektu nawiązuje do rozsiewania nasion dmuchawca, co oznacza przenoszenie do różnych środowisk inspiracji wynikających ze wspólnej pracy. Nauczyciele przekazywali w wielu miejscach informacje o projekcie, zachęcali do podobnej aktywności, dzielili się doświadczeniami.

Perspektywy

Podsumowując wszystkie etapy realizacji projektu, działania oraz spotkania należy ciągle wracać do jego istoty i założeń. Pomocne może tutaj być podejście filozoficzne odnoszące się do , kiedy obserwujemy jak pomysł przechodził ze sfery możliwości i koncepcji do realizacji w rzeczywistości. Nawiązanie do wyjaśnia, z jakiego względu coś powstało. Może projekt realizowany był po to, by uświadomić sobie kolejny raz, że relacje i korelacje to podstawa edukacji i źródło motywacji.

„Ależ cząstki świata tak się łączą i zazębiają wzajem, iż wydaje mi się niemożliwe poznać jedną bez drugiej i bez wszystkiego...” [Blaise Pascal: Myśli, tłum. Tadeusz Żeleński]

Realizacja projektu została zakończona w marcu 2022 roku. Idea projektu, wnioski, zdobyte doświadczenia wpisują się w dalszy ciąg pracy szkoły...